

ԱՆՕԳՏԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆ ԹՈՉՈՂ ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ

Վերջնական ՊԵՍ և վճռապէս փորձուեցան օգաչու նաւերն և ամէն հետախոյզք և հետաքնինք այլ ևս ճանչցան նորա չափն և սահմանն . ամէն օգային նաւ կամ գունդ՝ որոյ շարժումը կախեալ է իւր տեղափոխած օդոյ ծանրութենէն, հարկաւորապէս այնչափ մեծ պիտի ըլլայ՝ որ կարենայ օգային նոյն իսկ չափաւոր հոսանքի մը դէմ դնել և մղել իւր նաւը կամ գունդը . իսկ եթէ անկարող ըլլայ, կամ անզօր և անգործ, սառուցեալ ովկիանոսին մէջ գտնուած սառուցի կտորներու նման՝ պիտի տատանի և պիտի սպասէ որ օդոյ հոսանք մը ըստ դիպաց մղէ զինքն այս կամ այն կողմը . Շատերը, նոյն իսկ օգաչու ուղևորաց մէջէն ամենէն յանդգունք անգամ՝ չեն հաւատար թէ կրնայ գալ օր մը՝ յորում օգաչու նաւ մը կարենայ նաւել օդոյ մէջ որոշեալ ուղղութեամբ մը :

Սակայն թռչող մեքենայից համար՝ խնդիրը բոլորովին տարբեր է . նախ և առաջ, այս մեքենայն բնութեան մէջ գտնուած օրինակին հետևութիւնն է . բան մը՝ որ օգաչու նաւուն համար չենք կրնար գուրցել . նաւերը կը տատանին, կը ծփան և կը լողան՝ ի ծովու՝ ինչպէս ձկունք և բազմաթիւ ծովային թռչունք . սակայն օգաչու գունդը՝ իւր սահմանին մէջ չունի իւր նախազադափարն կամ նախօրինակն՝ ի բնութեան . Չկայ՝ ի բնութեան ոչ մի թռչուն կամ միջատ՝ որ կարենայ վայրկեան մ'իսկ ինքզինքը կառավարել օդոյ մէջ, բացարձակապէս անշարժ բռնելով ինքզինքը . Զրոյ և կենդանեաց մեծ ամասնութեան տեսակաւ, բարձրագոյն թիւնը այնչափ իրարու մօտ են, որ հետեւեալ կրնանք հաւատարակութեան գաղափար մ'ունենալ . սակայն օդոյ տեսակարար ծանրութիւնը այնչափ քիչ է՝ բազդատուութեամբ այնչափ բազմաթիւ առարկայից, որ հաւասարակշռութիւն հաստատեն շատ դժուար գործ

է։ Ոչ մի կենդանի արարած կրնայ բռնել ինքզինքը օդոյ մէջ առանց օդոյ և իրեն յատուկ տեսակարար ծանրութեան պակասութիւնը լեցնելու ջղային զօրութեան սպառմամբ, և շատ դէպքերու մէջ՝ այս սպառումը բաւական նշանաւոր է։

Ուստի միայն թեթև և միանգամայն հաստատուն շինութեամբ, և ամենամեծ ուժոյ քանակութեան սպառմամբ, կրնանք յուսալ բնութեան հետեիլ արագութեամբ և ստոյգ և հաստատուն ընթացիւք արդ այս անհրաժեշտ պայմանները ընդունելն էս վերջը՝ յաջողութեան փորձերն և յոյսերն բոլորովին արհամարհելի և լքուցիչ չեն։ Թռչելու լաւ մեքենայ մը շինելու գծուարութիւններն այնպիսի են՝ որ կը յուսանք թէ տասը տարուան ընթացքի մէջ մեր արդի գիտութիւնը կրնայ յաղթանակել այս գծուարութեանց և յաջողիլ իր նպատակին մէջ։ Մարդկան թռչելու հնարաւորութեան գաղափարը տարօրինակ չէ թուած միշտ ամէն գարու մէջ, յայտնի է որ ոչ եթէ իրենց ջղաց զօրութեամբ, այլ մեքենական ճարտար կազմածք և պատրաստութեամբ, օգնութեամբ շողոյ ահաւոր զօրութեան և կամ այն մոգական ազդեցութեամբ՝ զոր ելեկտրականութիւն կը կոչենք։ այս օրուան օրս ոչ միայն երեւկայոտ այլ և խոհեմ և ծանրակշիռ անձինք իսկ թէ՛ ի գիտութեան և թէ՛ ի վաճառականութեան, կը կարծեն թէ շատ հեռու չէ այն օրը՝ յորում պիտի տեսնենք թռչելու կատարելագործեալ մեքենայ մը։ Մէկ կողմէն՝ գիտնական անձանց բազմաթիւ ընկերութիւնք՝ յօժարութեամբ կ'աշխատին այս նպատակաւ, մինչդեռ միւս կողմէն վաճառականութեան զբաղող անձանց վստահութիւնն այնչափ մեծ է այս գիւտին վրայ՝ որ դեռ վերջերս Միացեալ Նահանգաց քաղաքաց միոյն մէջ՝ մեծ ընկերութիւն մը կազմուեցաւ ահագին դրամազլխով՝ որ պիտի ծառայէ միայն թռչելու համար եղած աշխատութեանց և փորձերու։

Բայց եթէ ինամբով և ջանքով քննենք թռչելու մեքենայի մը կարևոր օգտակարութիւնը՝ պէտք ենք համոզուիլ որ մարդկութիւնը բանական կերպով չի կրնար սպասել նշանաւոր օգտակարութեան մը՝ նոյն իսկ ամենակատարեալ թռչող և սրարշաւ ընթացող մեքենաներէ։ Թիրախ շատ հետաքրքիր բան է իմանալ՝ որ այնչափ մարդիկ առանց խորհրդածելու կենթադրեն՝ որ թռչող մեքենայով աւելի արագութիւն, կամ տեղափոխութեան առաւելագոյն արագութիւն մը կ'ստանան, բազդատութեամբ արդի միջոցներու։ Դեռ քիչ առեն է ծանրախոհ և յարգելի օրագիր մը այսպէս կը գրէր։ «Օդաչու նաւու մը յաջող փորձն կամ գիւտը 24 ժամու մէջ աշխարհիս բոլոր շրջեկառայ և նաւերու վարձագիրնը կ'իսով չափ կը նուազեցնէ, վասն զի մեզի նոր և ամենագիւրին միջոց մը կ'ընծայէ վաճառուց և անձանց փոխադրութեան»։

Այս խորհրդաւորութիւնը առաջին բառէն մինչև վերջինն անտեղի

և անհիմն է բողոքովին. զայս ապացուցանելու աշխատութիւնը յանձրն կ'առնունք՝ որովհետեւ բոլոր միւս երևակայութեան անձանց յուսախաբութիւնն ալ այս մասին մէջ կայացած է:

Օգաչու ուղեորութեան միակ առաւելութիւնն այս է՝ որ կրնանք ուղիղ գծով ճանապարհորդել, օգաչու կառք մը (յերևակայութեան) կրնայ նիւ-եորքէ 'ի Սան Ֆրանցիսքօ կամ Լոսանոնէ 'ի Կ. Պօլիս երթալ ճանապարհորդելով այնպիսի ուղիղ գծով մը՝ զոր ոչ շոգեկառք և ոչ նաւ կրնայ կտրել: Ասկէ զատ ուրիշ ինչ առաւելութիւն կամ օգտակարութիւն կրնայ օւնենալ օգաչին ուղեորութիւնը: Շատերը կ'ըսեն թէ՛ աշին ատեն օդոյ մէջ կը ճանապարհորդենք՝ կարծես թէ օդը ճանապարհորդելու նոր միջոց մ'է. չեն մըտածեր որ հիմա ալ նաւերն և շոգեկառքներն օդոյ մէջ կը ճանապարհորդեն և օդոյ տակ եղած բաներն ալ իրենց հաստատուն հիմ և նեցուկ օւնին: Վաճառուց կամ ճանապարհորդաց կառք մը կը կորսնցնէ արդեօք իրեն ծանրութիւնը եթէ օդոյ մէջ բարձրացընենք. արդ եթէ չի կորսնցնէր՝ այս բեռը պէտք է հաստատուն հիման մը վրայ յենու. եթէ օդոյ վրայ կռթնի՝ չփումը շատ աւելի կ'ըլլայ՝ քան թէ պողպատէ ձողերու և կամ սահուն անուղղ վրայ հաստատուած ըլլար: Որչափ տեղի տուող ըլլայ նիւթը՝ որոյ վրայէն պիտի ընթանայ շարժուն բեռ մը՝ այնչափ աւելի շատ է չփումը: Ինչպէս նաւ մը՝ որ կը յենու տեղի տուող ծովու վրայ՝ շատ աւելի ընդդիմութիւն կ'ունենայ, քան թէ հաւասար ծանրութեամբ մարմին մը պողպատէ անուղղ վրայ հաստատեալ, այսպէս նաւ եթէ նաւ մը յենու օդոյ վրայ՝ շատ աւելի մեծ չփման պիտի յաղթէ քան թէ ծովու վրայ ըլլար: Շոգեկառք մը արդ օդոյ մէջ կը ճանապարհորդէ, քայց գետնի վրայ կռթնելով կեդրոնական կէտ մը, և հաստատուն և սահուն մակերևոյթ մը կ'ունենայ որոյ վրայ կրնայ ընթանալ: Ինչ օգուտ կայ կամ առաւելութիւն չփումը աւելցնելէ, գործածելով ահաւոր ոյժ մը կառաց ծանրութիւնը վերցնելու համար:

Եւ եթէ անկարելի է արագութեան առաւելութիւն յուսալ այս Երկրի, ալ աւելի յայտնի կերպով անկարելի է յուսալ փոխադրութեան մեծագոյնն ոյժ մը՝ 'ի ձեռն թռչող մեքենայից: Վայրկեան մ'իսկ ողջամիտ խորհրդածութեան բաւական է զմեզ համոզելու՝ որ օդոյ մէջ հարիւր ոտք բարձրութեամբ բեռ մը վերցնելու համար սպառեալ ուժը՝ շատ և շատ աւելի է քան ինչ որ հարկաւոր է նոյն ծանրութիւնը նոյնչափ հեռաւորութեամբ երկրի մակերևութին ս և է կողմը փոխադրելու համար: Իրիւր ձի երկաթուղւոյ մը սահուն ձողերուն վրայ երազ ընթացիւք կրնան մինչև հարիւր ճանապարհորդ քաշել. քանի ձի պէտք է նոյն լեցուն կառքը մէկ մամուռն չափ օդոյ մէջ բռնելու համար, թողլով գետնի վրայ ունեցած արագութիւննին այն բարձրութեան մէջ, 10 լիպպէնոց աղէկ գործածուած ուժ մը՝

կրնայ տակառաջափ ծանրութիւն մը շարժել հորիզոնական կերպով. իսկ օգոյ մէջ տակառաջափ մը ծանրութիւն վերցնելու և հորիզոնական գրքով նոյն արագութեամբ շարժելու համար՝ 2000 յիսպսիտութ մը պէտք է: Այնպէս որ կրնանք հարցունել. Թնշ շահ կայ բնութիւն մը օգոյ մէջ վերցնելու համար այնչափ ահագին ջորութիւն սպառել, մինչդեռ նոյն բնութիւնը հանգիստ կերպով կրնայ յենու գետնոյ վրայ և նման և ոչինչ ջորութեամբ մը կրնայ փոխադրուիլ: Այս բանս ըս. կիզբն կ'առնու այն նախապաշարմանէ՝ որ իբր թէ թռչունը թռած ժամանակ աւելի թեթեւ է քան ճիւղի մը վրայ հանգչած ժամանակ:

Անկարելի է, որ նոր զիտ մը կամ ու է զործադրութիւն մը ելեկ. տրականութեան կամ այլ ջորութեան մը, կարենայ այնպէս ընել՝ որ բնութիւնը մարդիկ ճանապարհորդեն՝ առկախեալք յօդս, աւելի արագութեամբ կամ նուազ ծախիւք քան ինչ որ կրնան կատարել նման ուժով և միջոցներով յենու քրկրիս վրայ: Մինչև որ ծանրութեան ջորութիւնն անփոփոխ մնայ՝ օդային ճանապարհորդութիւնը պէտք է հարկաւորապէս այնպիսի դժուարութեամբք և անօգտակարութեամբք պաշարուի՝ որ ոչ մի երևակայելի հարտար մեքենական կազմած կարենայ յաղթել. և այս անշահութիւնը և դժուարութիւնը այնչափ շատ են՝ որ անկարելի է ենթադրել մրցում մը ընդ օդային և ընդ մակերևութային ճանապարհորդութիւն:

Կարելի է թէ շուտով գտնուին թռչող մեքենաներ. կարելի է թէ մարդս կարենայ յարմարցնել իր մարմնոյն վրայ բնախղէ շապիկ մը, և ելեկտրականութեան օգնութեամբ՝ արտուտի նման թռչի եթերին մէջ և կամ արծուոյ նման պատուէ սրանայ ամպոց մէջ: Սակայն այնպարհ այս տեսակ մեքենաներէ ոչ երբք պիտի կարենայ զործադրելի օգտակարութիւն կամ շահ մ'ունենալ. գիտնոյ հետաքրքրութիւնը պիտի շարժի, հարուստը պիտի կարենան գործածել զայն իբրև մեծածախ խաղալիկ մը. հասարակաց, մանտաւնդ ժողովրդական տօնավաճառներու և հանդէսներու մէջ պիտի կարենայ այլ ևս հինգած օդապարիկ գնոյն տեղը գրաւել. սակայն թռչող ամենակատարեալ մեքենայի մը տեսիլն՝ պիտի չկարողանայ և ոչ մի հարիւրչայ իսկ նուազեցնել շոգեկառքի ու է ընկերութեան մը ճանապարհատոմսէն: Մարդկութեան մեծամասնութիւնը՝ պիտի կենայ և պիտի ապրի երկրիս մակերևութին վրայ:

